

Nr 14.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 25 februari 1949 dagtecknad proposition, nr 10, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 14 juni 1929 (nr 131)
om försäkring för vissa yrkessjukdomar.

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

1 §.

Den, som — — — — — radioaktivt ämne.

Såsom yrkessjukdom — — — — — tryckluftdrivna verktyg;

7) smittsam sjukdom, som omförmäles i 2 § epidemilagen den 19 juni 1919 eller varom förordnande utfärdats enligt 24 § samma lag, därest arbetet består i yrkesmässigt meddelande eller utövande av sjukvård eller barnmorskevård eller utgöres av medicinsk undersökning å laboratorium, som står under allmän tillsyn, eller, beträffande sjukdomen undulantfeber, jämväl då arbetet består i vård eller skötsel av husdjur eller i slakteriverksamhet;

7) *Weils sjukdom, annan smittsam sjukdom, som omförmäles i 2 § epidemilagen den 19 juni 1919 eller varom förordnande utfärdats enligt 24 § samma lag, samt epidemisk hepatit och inokulationshepatit, därest arbetet består i yrkesmässigt meddelande eller utövande av sjukvård eller barnmorskevård eller utgöres av medicinsk undersökning å laboratorium, som står under allmän tillsyn, eller, beträffande sjukdomen undulantfeber, jämväl då arbetet består i vård eller skötsel av husdjur eller i slakteriverksamhet;*

¹ Senaste lydelse av 1 § se SFS 1944: 226.

8) mjältbrand, — — — hudkräfta (kancer).

Beträffande försäkringen — — — nedan stadgas.

Arbete i — — — farligt arbete.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1949 men skall icke äga tillämpning i fråga om yrkessjukdom, som icke omfattas av förut gällande lag, därest sjukdomen yppats före nämnda dag, och ej heller beträffande dylik sjukdom, som yppats senare, därest arbetaren icke efter lagens ikraftträdande varit utsatt för inverkan av den art, som framkallat sjukdomen.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft två i anledning av densamma väckta, likalydande motioner, nr 248 i första kammaren av fröken *Osvald* och fru *Svenson* och nr 314 i andra kammaren av herr *Kristensson* i Osby *m. fl.*

I motionerna har yrkats, »att riksdagen ville i samband med i propositionen föreslagen ändring av punkt 7 vidtaga sådant tillägg i 1 § lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar, att de i ifrågavarande paragraf nu upptagna yrkesutövarna utökas med hemvårdarinnorna».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för Kungl. Maj:ts förslag och för yrkandet i motionerna, får utskottet i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan hänvisa till propositionen och motionerna.

Enligt lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar skall var och en som enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete är försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbete anses försäkrad även för vissa yrkessjukdomar. Ersättning i anledning av dylik sjukdom utgår enligt i huvudsak samma grunder som för olycksfall i arbete.

Vid yrkessjukdomsförsäkringslagens tillkomst underströks, att endast sådana sjukdomar borde omfattas av försäkringen, vilkas uppkomst utan större svårighet kunde ledas tillbaka till arbetet eller därmed sammanhängande förhållanden. På grund härav ansågos böra uteslutas sådana yrkessjukdomar, som icke i regel kunde tillräckligt tydligt skiljas från andra åkommor, och vidare sådana sjukdomar, som kunde uppkomma både till följd av inverkan av arbetsförhållandena och av andra orsaker utan att uppkomstsättet i det speciella fallet med tillräcklig grad av säkerhet låte sig fastställas. Med utgångspunkt härifrån medtogs vid lagens tillkomst endast yrkessjukdom, som uteslutande eller till övervägande del förorsakats genom inverkan av vissa uppräknade giftiga ämnen, viss strålning eller mjältbrandssmitta.

Den sålunda intagna principståndpunkten i fråga om yrkessjukdomsför-

säkringslagens tillämpningsområde har icke sedermera frångåtts. Emellertid har genom olika lagändringar — vidtagna den 12 september 1930 (nr 335), den 26 juni 1936 (nr 384), den 3 juni 1938 (nr 211) och den 19 maj 1944 (nr 226) — lagens tillämpningsområde utvidgats dels genom att antalet i lagen uppräknade sjukdomsframkallande ämnen ökats och dels genom att under lagen hänförts vissa uppräknade sjukdomar, under förutsättning att sjukdomarna uteslutande eller till övervägande del förorsakats av den försäkrades arbete. Bland dessa sjukdomar märkas sådana smittsamma sjukdomar, som avses i 2 § epidemilagen eller beträffande vilka Konungen jämlikt 24 § samma lag förordnat att vad i epidemilagen är stadgat skall äga tillämpning å sjukdomen. I fråga om de sjukdomar, å vilka epidemilagen äger tillämpning, gäller emellertid — med visst undantag — såsom ytterligare förutsättning, att den försäkrades arbete måste bestå i yrkesmässigt meddelande eller utövande av sjukvård eller barnmorskevård eller utgöras av medicinsk undersökning å laboratorium, som står under allmän tillsyn.

Varken epidemilagen eller yrkessjukdomsförsäkringslagen är tillämplig å sjukdomarna epidemisk hepatit och inokulationshepatit. Däremot har genom kungörelse den 6 december 1935 (nr 595) med stöd av 24 § epidemilagen förordnats, att vad i nämnda lag är stadgat angående sådan sjukdom, som omförmäles i 2 § 1 mom. samma lag, skall äga tillämpning jämväl å Weils sjukdom. Till följd härav faller denna sjukdom även under yrkessjukdomsförsäkringslagen under förutsättning, att den försäkrades arbete består i yrkesmässigt meddelande eller utövande av sjukvård eller barnmorskevård eller utgöres av medicinsk undersökning å laboratorium, som står under allmän tillsyn.

Den 16 februari 1945 anbefalldes Kungl. Maj:t riksförsäkringsanstalten att i samråd med medicinalstyrelsen verkställa utredning av frågan, huruvida epidemisk hepatit borde anses såsom yrkessjukdom enligt lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar. Vidare uppdrog Kungl. Maj:t den 12 oktober 1945 åt riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen att gemensamt verkställa utredning i syfte att i vad avsåge vissa ytterligare arbetstagargrupper under nämnda lag inbegripa Weils sjukdom. Till fullgörande av dessa uppdrag avgåvo riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen gemensamt ett den 29 september 1948 dagtecknat utlåtande med däri innefattat förslag till ändrad lydelse av lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar.

Över ämbetsverkens förslag ha efter remiss yttranden avgivits av försäkringsrådet, socialvårdskommittén, Svenska arbetsgivareföreningen, Svenska lantarbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation och De ömsesidiga socialförsäkringsbolagens förening.

Vid remiss den 30 december 1948 till lagrådet har *föredragande departementschefen, statsrådet Möller*, anfört bland annat följande:

»Genom 1929 års ännu gällande lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar blev ett helt nytt rättsområde reglerat. Med hänsyn till bristen på föregående erfarenhet är det naturligt, att lagen från början fick ett jämförelsevis snävt begränsat tillämpningsområde. Redan vid lagens tillkomst stod det emellertid klart, att en utvidgning av lagens omfattning småningom skulle komma till stånd. Så har även skett allt efter det kunskaperna om yrkessjukdomarna ökat; vid fyra skilda tillfällen under de gångna åren har sålunda lagens tillämpningsområde i olika hänseenden utvidgats.

Det av riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen nu framlagda förslaget utgör ett nytt steg i samma riktning. Förslaget innebär att epidemisk hepatit (epidemisk gulst) och inokulationshepatit (»inympad» gulst) skola räknas som yrkessjukdomar, därest det arbete, vari sjukdomen ådragits, består i yrkesmässigt meddelande av sjukvård eller barnmorskevård eller utgöres av medicinsk undersökning på laboratorium, som står under allmän tillsyn. Vidare avser förslaget att vid Weils sjukdom — där ersättningsrätten f. n. är begränsad till verksamhet av nyss angivna arter — försäkringsskyddet skall utvidgas till att omfatta allt slags verksamhet.

Den i ärendet förebragta utredningen synes mig bestyrka att en revision av yrkessjukdomsförsäkringslagen i angiven riktning är av behovet påkallad och att en dylik utvidgning kan ske utan att man gör avsteg från de grunder, på vilka denna lagstiftning vilar.

Vid remissbehandlingen har också den föreslagna utvidgningen av lagens tillämpningsområde allmänt gillats.»

Lagrådet har lämnat förslaget utan anmärkning.

I anledning av *motionerna* må här anmärkas, att enligt *kungörelsen den 31 december 1943 om statsbidrag till social hemhjälpsverksamhet* gäller som villkor för att huvudmannen för dylik verksamhet skall erhålla statsbidrag, att i verksamheten heltidsanställd hemvårdarinna tillförsäkras rätt att vid tjänstledighet till följd av olycksfall i tjänsten eller till följd av i tjänsten ådragen yrkessjukdom eller svårare smittsam sjukdom åtnjuta oavkortad lön under minst ett år samt vid tjänstledighet till följd av behörigen styrkt sjukdom i andra fall åtnjuta oavkortad lön under minst 30 dagar, två tredjedelar av lönen under ytterligare minst 60 dagar samt halva lönen under därpå följande minst 120 dagar under ett och samma kalenderår. I fråga om de deltidsanställda hemvårdarinnorna har däremot icke såsom villkor för erhållande av statsbidrag uppställts, att dem tillförsäkras rätt att vid tjänstledighet åtnjuta viss avlöning.

Utskottet. Den genom propositionen föreslagna lagändringen innebär, dels att sjukdomarna epidemisk hepatit och inokulationshepatit skola räknas som yrkessjukdomar enligt yrkessjukdomsförsäkringslagen, därest det arbete, vari sjukdomen ådragits, bestått i yrkesmässigt meddelande eller utövande av sjukvård eller barnmorskevård eller utgjorts av medicinsk undersökning på laboratorium, som står under allmän tillsyn, och dels att vid Weils sjukdom, beträffande vilken ersättningsrätten nu är begränsad till de fall, då den ådragits i arbete av nyssnämnd art, försäkringsskyddet skall utsträckas att omfatta verksamhet av alla slag. Mot den sålunda föreslagna utvidgningen av tillämpningsområdet för yrkessjukdomsförsäkringslagen har utskottet icke funnit anledning till erinran.

I motionerna I: 248 och II: 314 hemställs, att lagens tillämpningsområde måtte ytterligare utvidgas såtillvida att försäkringsskyddet beträffande de i 1 § andra stycket 7) i lagen avsedda sjukdomarna måtte utsträckas även till de fall, då sjukdomen ådragits i arbete, som utföres av de i kungörelsen om statsbidrag till social hemhjälpsverksamhet omförmälda hemvårdarinnorna. Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår ha de i den statsunderstödda sociala hemhjälpsverksamheten heltidsanställda hemvårdarinnorna beretts visst skydd, i det att huvudmannen för verksamheten för att åtnjuta statsbidrag skall ha tillförsäkrat dem rätt att vid tjänstledighet till följd av bland annat i tjänsten ådragen yrkessjukdom eller svårare smittsam sjukdom åtnjuta oavkortad lön under minst ett år. Genom den i propositionen föreslagna ändringen av yrkessjukdomslagen beredes hemvårdarinnorna skydd i denna utsträckning även då de i tjänsten ådragit sig epidemisk hepatit eller inokulationshepatit. Det skydd som huvudmannen för den sociala hemhjälpsverksamheten för att erhålla statsbidrag skall bereda heltidsanställda hemvårdarinnor motsvarar emellertid ej till alla delar skyddet enligt yrkessjukdomsförsäkringslagen. Ersättning för sjukvårdskostnader och gottgörelse vid invaliditet ingå sålunda ej. Vad angår de deltidsanställda hemvårdarinnorna erfordras för erhållande av statsbidrag ej att huvudmannen tillförsäkrar dem skydd vid i tjänsten ådragen sjukdom av i motionerna avsedd art.

Utskottet finner därför skäl föreligga att den i motionerna yrkade utvidgningen av tillämpningsområdet för yrkessjukdomsförsäkringslagen upptages till övervägande. På den utredning, som nu föreligger i ärendet och som utskottet har tillfälle införskaffa, anser sig emellertid utskottet icke kunna taga ställning till ifrågavarande spørsmål. Enligt vad utskottet inhämtat äro ytterligare frågor om jämkningar av bestämmelserna i yrkessjukdomsförsäkringslagen under övervägande inom socialdepartementet. I samband därmed torde utan särskild framställning från riksdagen det i motionerna väckta spørsmålet komma att beaktas.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte med avslag å motionerna I: 248 och
II: 314 bifalla förevarande proposition nr 10 oförändrad.

Stockholm den 31 mars 1949.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Wistrand, Sten, Hermansson*,
Nils Elowsson, Uhlén, Wahlund* och Sunne*;

från andra kammaren, herrar Hellbacken*, Jacobsson i Igelsbo,
Stjärne, Levin, Jönsson i Lund*, Carlsson i Bakeröd, Svensson i Göteborg
och fru Ewerlöf*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.